

Podrobnija za Monaru je
naša 4 K za 3 mjeseca
Površina: 100 4 pare.

Abbonamento per la
Monarcia: Corone 4
per 3 mesi. Un singolo
numero 4 pare.

Abbonamenti für die
Monarchie viertheilung
4 K. ausland: Nummern
4 Heller.

OMNIBUS

Za vrštenje objava u
„Malom oglašavaku“ plaća
se za svaku rječ 2 pare.
Najmanja pristojba 30 p.

Per le inserzioni d'avvisi
nel „Notiziario d'affari“ si
paga per ogni parola
2 cent. Tassa minimale
30 centesimi.

Jedes Wort im „Kleinen
Anzeiger“ kostet 2 h.
Die niedrigste Taxe 30 h.

Izlazi svaki utorak, četvrtak i
subotu u 3 ure po podne.

Esce ogni Martedì, Giovedì e
Sabato alle 3 pom.

Erscheint jeden Dienstag, Do-
nerstag u. Samstag um 3^h nachm.

Uprava i uredništvo Administration e redazione Administration und Redaktion Tiskara LAGINIA i dr. PULA - Via Giulia br 1

Iz Hrvatske.

VIESTI

Svršetak općinskih izbora.

Jučer su svršili izbori za općinsko zastupstvo puljsko.

Posljednje na redu bilo je četvrto tijelo, to jest činovnici bojne mornarice, koji nemaju oficirskog ranga.

Izabrani su u tom tijelu svi predloženi, kojih su imena bila u posljednjem broju našeg lista. Među timi je i naš po na rodu najbliži brat Slovenac viši komisar Josip Pirč.

Govori se, kao stalno da će načelnik općine biti odvjetnik Julije Basoggio, jer da je njemu i mornarica vrlo sklona.

Gradnja radničkih baraka.

U svoje doba (28. novembra prošle godine) »Narodno radništvo« obdržavalo je skupštinu radi pomanjkanja stanova, te je na istoj odlučilo prikazati spomenicu na upravu c. i k. ratne mornarice putem mjestnog lučkog admiralata za gradnju radničkih baraka. Spomenica je bila dne 2. decembra predana mjestnom c. i k. lučkom admiralatu I. pl. Ripperu, koji je deputaciju »Narodnog radništva« sastojecu se od drugova I. Vitasovića, M. Subara i N. Suksera veoma lijepo primio i obćeno sve učinio što bude moguće.

Kako sada c. i k. lučko zapovjedništvo javlja, uprava mornarice gradi već sada jednu baraku i nastoji, da čim prije bude gotova, a odlučilo se je još ih nekoliko sagraditi. Što se tiče pako ideje »Narodnog radništva«, da bi se barake i drugdje gradile, a ne samo kod kupališta mornarice, to se pitanje sada na poticaj »Narodnog radništva« pronućava.

Dok na polučnom uspjehu može da naše radništvo i njegov voditeljica »Narodna radnička organizacija« bude ponosna dotle se mora istaknuti i u ovom slučaju pripravnost c. i k. mornarice, da dođe u susret potrebama i interesima kod nje namještenog radništva.

Trideset i dva radnika otpuštena od posla.

U srijedu večer isplatio je g. Matelić sve svoj radnike, koji su radili pri iskrcavanju i ukrcavanju ugljena za c. i k. mornaricu. Dan prvo je taj isti gospodin Matelić dao sve svoje radnike po 14 polica i 11 žandara pretražiti da li nose oružje, nu pretraga je bila bez rezultata.

Upitan g. Matelić što ga je na to ponukalo i kako može tako radništvom postupati, odgovorio je da je to učinio radi pomanjkanja posla. Taj njegov navod kako smo se informirali na kompetentnom mjestu ne stoji, a kod njega je uvijek nalazilo posla barem 20 radnika. Na drugo pitanje je tome razlog a to je, da su ti radnici pristupili »Narodnoj radničkoj organizaciji« i upoznavši svoje teško stanje nastjali da ga urede i poboljšaju. To je uzrok ovog nečovječnog postupka gosp. Matelića a ne drugo, to nam dokazuju ne samo izjave po njemu učinjene neinteresiranim ljudim, već i njegov postupak kojim je zadržao u poslu tri radnika, koji su svoje drugove izdali, a i

riječi tih istih radnika svojim drugovima, da idu sada u »Narodni Dom« po posao i da će gospodar platiti i pet forinta na dan radnika, ali da one što su u društvu u posao više uzeti neće.

Dok glede pravne strane pitanja biti će prigode da ju drugdje riješavamo, dotle moramo istaknuti da se ovdje radi samo o postupku jednog gospodara, koji hoće da zabrani svojim radnicim, da se udruže.

Protiv ovakog postupka mora da cijelo radništvo prosjeduje, mora da kao jedan čovjek ustane protiv zabrani gospodara te se udružuje i da u udruženju traži zaštitu svojih interesa.

Dok radi pomanjkanja prostora ostavljamo, da u budućem broju prikazemo cijeli postupak i rasvjetlimo događaj, do tle već danas pozivamo sve radništvo da podupre svoje drugove, koji su na put bačeni a njima kličemo da ustraju u borbi za postignuće svojih prava.

Drugovi ih ostaviti neće, a javnost će — pravedna — biti na strani progonojenih.

Predavanje.

Večeras u 8^{1/2} sati na večer držat će u dvorani »Narodnog Doma« Dr. Weiss predavanje sa pokazima u hipnotizmu i sugestiji (kriminalne i psihološke važnosti). — Ulaznica i krunu po osobi.

Preporučamo svakome, komu je njemački jezik poznat da nepropusti to predavanje, koje nam je i od Čitaonice u Pazinu sa pohvalom preporučeno.

Poziv.

Pozivaju se odbornici i fiducijari »Narodne radničke organizacije« večeras u 7 i pol sati na vrlo važnu sjednicu.

Velika željeznička nesreća.

Javljaju iz Tiflisa, tamo daleko na Kavkazu u Rusiji, da je na jednoj maloj željeznici pofalio maćak (bremsa) i »a se je uslijed toga jedan voz pun ljudi stvorilo sa stanice u jarugu. Teško je ranjenih ostalo 27 ljudi, od kojih su neki i malo zato umrli.

Zdravstveno stanje u Puli

Dne 17. ov. mj. oblasti su utvrdile još samo tri slučaja tifa, jedan slučaj grlene boli, jedan kozica (ali ne crnih, ni nedaj Bože) i 15 slučajeva dječjih ospica.

Za Družbu.

Plovcica čistog dobika od plesa »Hrvatske omladine« K 59/20 izručeno je blagajniku mjesne podružnice.

Škola za naučit čitat i pisat.

Smot se je obdržavao dogovor onih, koji su se prijavili za naučit čitat i pisati. Uredilo se je da bude škola svaki ponedjeljak, srijedu i petak tačno na 7 i pol.

Tko ne dođe do 7 i pol toga se kasnije neće primiti, zato se mora doći prije. Škola će se držati u »Narodnoj radničkoj organizaciji«.

Molimo sve one koji znadu za kojeg analfabeta, tko bi htio naučiti čitati i pisati, da ga upute na školu, da dođe u ponedjeljak u »Narodnu radničku organizaciju«. Poslije se ne prima nikoga, zato tkogod želi mora doći u ponedjeljak u 7 i pol sati u večer.

Uputite svoje znance na to, da se kasnije ne budu tužili, da nijesu znali.

Podučavati će učitelj Šabalja, a ako ih bude puno tada će se urediti dva tečaja, Prigoda je da može svaki bez troška i bez velikog truda samo sa malo dobre volje naučiti čitati i pisat.

U ponedjeljak dakle počinje škola.

Glavna skupština »Dalmatinskog skupa«.

Glavna skupština Dalmatinskog skupa u Puli obdržavat će se u ponedjeljak dne 24. t. mj. u 8 sati na večer u gostioni Borovina u Vicolo della Bissa br. 9 na koju su svi članovi pozvani.

Sastanak »Narodne radničke organizacije« na Velom Vrh.

Uutor k dne 25. ov. mj. u 7^{1/2} večer bit će u gostioni Ružić na Velom Vrh sastanak »Narodne radničke organizacije« na koji se pozivlju svi članovi da svakako dodju.

Radi se o tome, da se za Veliki Vrh osnuje predijelna skupina, zato pozivamo sve članove i sve one koji žele biti članovi, da nitko ne uzmanjka.

Prinosi za otpuštene radnike od Matelića.

Na drugom mjestu lista javljamo o otpustu 32 radnika koji su radili pri iskrcavanju i ukrcavanju ugljena kod Matelića. Ako bi tko htio dati koji prinos za dotičnike može to učiniti i u našem Uredništvu, a isto će dotične prinose predati »Narodnoj radničkoj organizaciji«, da ih privede svrhi.

Dužnost je svih a osobito radnika da pomognu svoje drugove, koji su bačeni na put.

Pomozimo stradalnike!

† Vica ud. Andrije Milić.

Iz Supetra na Braču (Dalmacija) dobivamo tužnu vijest, da je tamo dne 17. t. mj. preminula gdja. Vica ud. Andrije Milić, majka našeg prijatelja c. k. suca u Puli g. Dra. Iva Milića.

Dobroj pokojnici bila lahka domaća gruda, a dru. Ivu i ostalom rodu naše iskreno saučestće.

Narodna Radnička Organizacija U PULI.

U nedjelju 23. ov. mj.

.. .. priredjuje
NAR. RADNIČKA ORGANIZACIJA

I. pučki ples

u dvorani »Narodnog Doma«.

Plesat će se i uz svirku sopela. ..

Početak u 4 sata poslije podne.

CIENE: Za članove 40 h,
za nečlanove 60 h, ženske 20 h.

Čist prihod namijenjen je poštornom fondu
.. .. sa bolesne članove.

PARTE ITALIANA.

Il nuovo vescovo di Trieste.

Monsignor Nagl non è ancora passato a Vienna e già si scrive molto riguardo la persona del suo eventuale successore nell'episcopato di Trieste.

Per chi non sa, bisogna notare, che la diocesi di Trieste-Capodistria, oltreché queste due città ed alcune cittadelle al mare ed in terraferma dell'Istria, comprende il vastissimo territorio dell'Istria interna ed orientale e quasi tutto il Carso goriziano, regioni queste abitate esclusivamente da slavi di stirpe sloveno croata.

Fin'ora, chi scrisse degli eventuali successori del partente vescovo di Trieste, si occupò soltanto del lato nazionale della questione e, naturalmente, dal punto di vista tutto proprio.

Il «Piccolo» di Trieste per esempio, il quale nei suoi sentimenti e fede riteniamo sia ben lontano dal cattolicismo, scrive parecchio sull'argomento e non trova altra soluzione felice, fuorchè quella, che a vescovo di Trieste debba assolutamente essere nominato un sacerdote italiano della diocesi.

Se noi volemmo seguire per intero una tale direzione, dovremmo dire, che a quel posto non debba essere nominato altri, se non un sacerdote slavo della diocesi stessa.

Ma questo sarebbe un criterio stupido.

La nostra idea in argomento è la seguente:

Anzitutto non è giusto nè corrisponde ai veri concetti, cui deve ispirarsi quella nomina, il restringere la possibilità di candidature alla sola diocesi.

In secondo luogo, non è concepibile, che a vescovo di Trieste venga nominata persona, che non conosca bene, a voce ed in iscritto, entrambe le lingue del paese. Il vescovo è il pastore, il predicatore, il maestro spirituale, la suprema istanza di fiducia delle coscienze dei cattolici della rispettiva diocesi. Se dunque un tale dignitario non e conoscesse le due lingue principali portate dai suoi fedeli, egli non potrebbe fungere il proprio apostolato ed una nomina di un sacerdote italiano, non avente quella qualifica riguardo la lingua slava, sarebbe il colmo dell'ingiustizia.

Non esitiamo a dichiarare, che l'egual colmo dell'ingiustizia sarebbe la nomina di un sacerdote slavo, il quale non avesse la conoscenza anche della lingua italiana. Per questa ragione la candidatura di monsignor Lohninger direttore dell'Istituto all'Anima di Roma, pel vescovato di Trieste, è a priori una prova sbagliata, una sfida all'intera popolazione slava della diocesi, non conoscendo il predetto signore né la lingua di questo popolo cui dovrebbe essere il padre spirituale, né i suoi usi e costumi, né i suoi bisogni morali e materiali.

Accanto alla premessa assoluta necessità, che il futuro vescovo di Trieste sia scelto dai sacerdoti di queste o contorni terre, e conosca bene entrambe le lingue del paese, c'è anche l'assoluto bisogno, che a presiedere la diocesi, fra questi tali, venga scelta persona, pia, caritatevole, capace di sacrifici finanziari ed altri per non soltanto mantenere, ma anche per far accrescere le diverse istituzioni pie e di cultura messe su da predecessori di buona memoria.

Ed infine ci vuole persona, la quale sia convinta, che nella curia vescovile di Trieste non ha da comandare né un qualunque sbarbatello per quanto zelante egli possa essere, né il «Piccolo», — se

volete neanche l'«Omnibus» — ed infine nemmeno il pro tempore subalterno venuto per mero caso ad evadere gli atti al ministero del culto. In una parola, ci vorrebbe un antistite indipendente quando lo esiga il diritto e la giustizia, da ogni estranea influenza.

Cercando persone tali, a Vienna e Roma le troverebbero. Chi sa se le cercheranno?

Caratteristico oltre modo ci sembra in proposito alle nomine di alti funzionari ecclesiastici, il «comunicato» pubblicato giorni fa dalla Direzione del partito Lueger (cristiano-sociale), dove si rileva, che quel partito non ebbe ingerenza di sorta nella nomina di Mons. Nagl a coadiutore del principe arcivescovo di Vienna, cardinale Gruscha.

Dovrebbe esistere qualche grave ragione per quella dichiarazione ufficiale e solenne, da nessuno chiesta. Forse un non lontano avvenire ce la svelerà.

Vlastnik i izdavač: **Tiskara LAGINJA i DR.**
Odgovorni urednik: Jerko Maholič

Istarski žepni koledar „Jorgovan“.

Nakladom Narodne tiskare Laginja i dr. u Puli izasao je „Istarski žepni koledar Jorgovan“ za učeću mladež i odrasle. Izim običnih koledarskih bilježaka sadržaje „Jorgovan“ obširno rodoslovje naše vladajuće kuće, za svaki mjesec prazan listić za bilješke primitaka i izdataka, ljestvice za biljege, poštanski cijenik, mjere, utezi i novac u našoj monarkiji (sa slikama), jedanputjedan I. i II. dio, kamatna skrižaljka uz 4, 5 i 6 po sto. Drugi dio zabavno-poučno štivo sadržaje: *Mučenici Istri* (pjesma), *Šetnja po Puli* (opis znamenitijih spomenika i javnih zgrada u Puli sa 16 slika); *Na Učici* (pjesma); *Sto je rat* (ertica); *Čođu* (pjesma); *Zmija* (ertica); *Ladjići* (pjesma); *Morā* (pričica); *Mudre rečenice*; *Ivica i Draga i njihov zeko* (pjesma); *Odošni Janko* (pripovjetka); *Lasti* (pjesma); *Iskrice* (u stihovima); *Bjegunac* (pripovjetka); *Pjevanica* (nekoliko najobjavljenijih hrvatskih pjesama, koje se rado pjevaju); u trećem dielu sadržaje: zagonetke, rebuse i pošalice i napokon svakovrstne skrižaljke za školske bilješke, vrlo praktične za učitelje i učenike.

„Jorgovan“ je jedini hrvatski istarski koledar, bez kojega ne bi smio biti ni jedan Hrvat. Uvezan je u cijelo platno, a u formatu takovom, da ga se može nositi u žepu i uvijek imati uz se. Cijena je 50 p., a tko naručiti više od 10 komada dobije ga po 45 para komad franko, a kojižare imaju znanat popust. Naručuje se u tiskari Laginja i dr. u Puli: — Mi toplo preporučamo svakomu ovaj lijepi koledar.

Traži se

naučnik za knjigovežnicu.

Upitati se u tiskari Laginja i dr. via Giulia 1.

PEČATE

Iz GUME izrađuju tiskara

Laginja i dr.

Via Giulia 1. - Pula - Via Giulie 1.

□ SVOJ K SVOMU! □

TISKARA I KNJIGOVEŽNICA LAGINJA i DR.

□ ULICA GIULIA, 1. PULA ULICA GIULIA, 1. □

preporuča se za

tiskarske, knjigovežke i galanterijske radnje.

Solidna izradba pečata iz gume.

Imade u zalihii

tiskalice i knjige za p. n. obćine, crkve, škole i odvjetnike, posujilnice i konsumna društva, trgovačke knjige, pisanke za škole, kao i sve pisarske i risarske □ □ □ □ potrebštine. □ □ □ □

○ **ISTARSKA POSUJILNICA u PULI** ○

Prima zadrugare, koji uplaćuju zadrughnih dielova jedan ili više po krana 2.

Prima novac na štednju od svakoga, ako i nije član te plaća od istoga 4,5% d'ato bez ikakvog odbitka.

Vraća na štednju uložene iznose do 1000 K bez predhodnog odkaza, a iznose od 1000 K ako se nije kod uložnja suglasno ustanovilo veći ili manji rok sa odkas, uz odkas od 8 dana

Zajmove (posude) daje samo zadrugarom, i to na hipoteku ili na učenje i zadužnice uz garanciju.

Uredovni sati svaki dan od 9—12 sati prije podne i 3—6 sati poslie podne; u nedjelju i blagdana zatvoreno.

Društvena pisarna i blagajna nalazi se u vile Carrara vlastiti kuća (Narodni Dom) prvi pod desno, gdje se dobivaju pobliže informacije.

Ravnateljstvo.

J. KOPAC

Odlikovan sa 3 srebr. e kolajne u Gorici godine 1891. 1894 1900.
Častna diploma i zlatna kolajna u Vidmu godine 1903.
Zlatnu kolajnu i zaslužni križ u Rimu godine 1903.

Svjjećarna na paru J. Kopač. Gorica, ul. Sv. Antona br. 7.

Preporuča preč. svećenstvu, crkvenom starešinstvu, p. n. slavnom občinstvu svijeće iz prijesnog pečnoga voska. Kilogram po K 5.— Za prijesnost jamčim s K 2.000. Tamjan Myrrhae, Stryax, fitilja i stakla za vječno svjetlo po jeftinijoj cijeni. Gg. trgovcima preporučam svijeće za pogrebe, za božićno drveće, vošteni svitci i med najjeftinije vrsti uz veoma niske cijene. Žuti vosak kupujem u svakoj množinji po najvišoj dnevnoj cijeni.

Na zahtjev šaljem cijenik franko.

SIRITE I KUPUJTE „OMNIBUS“ - DIFFONDETE L' „OMNIBUS“

Jeder Art Buchbinderarbeiten werden in der Buchbinderel

LAGINJA & Cie., Via Giulia 1

übernommen und billig geliefert.